

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Filozofická fakulta

Ústav bohemistických studií

Bakalářská práce

Do Thi Hong Hanh

Vliv české kultury na vietnamskou komunitu žijící v České republice

The influence of Czech culture on the Vietnamese community living in Czech republic

Praha 2012

Vedoucí: PhDr. Jiří Hasil

PODĚKOVÁNÍ

Přednostně bych chtěla poděkovat vedoucímu své bakalářské práce panu PhDr. Jiřímu Hasilovi, za jeho cenné rady, připomínky a hlavně trpělivost, kterou mi věnoval při zpracování této práce. Děkuji také o.s. Klubu Hanoj za poskytnuté materiály a Mgr. Julii Lien Vrbkové za její pomoc a připomínky. Velký dík patří mé rodině a přátelům za trpělivost a podporu.

Touto cestou bych chtěla poděkovat i všem profesorům Ústavu bohemistických studií za předané vědomosti, za trpělivost, laskavost a vstřícnost, kterou mi věnovali po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V dne

podpis.....

ANOTACE

Tato bakalářská práce pojednává o vlivu české kultury na vietnamskou komunitu žijící v České republice. Porovnává obě kultury, podává informace o nejtradičnějších svátcích obou kultur. Práce je rozdělena do čtyř kapitol, kde první dvě kapitoly se zaměřují na problematiku oslav nejznámějších svátků jako jsou vietnamský lunární Nový rok a Vánoce. Třetí kapitola si všímá historického kontextu vietnamské imigrace do České republiky a její dnešní podoby. Poslední čtvrtá kapitola shrnuje informace, jak český jazyk a česká kultura ovlivňují jazyk a kulturu vietnamské komunity. Poznatky mohou usnadnit vzájemné porozumění dvou odlišných kultur.

ANNOTATION

This bachelor thesis concerns the impact of the Czech culture on the Vietnamese community living in the Czech Republic. It also compares the two cultures and it reports on the traditional holidays of both cultures. The thesis is divided into four chapters which focus on the celebration problems of the best known holidays like the Vietnamese Lunar New Year and the Czech Christmas. The third chapter pays attention to the historical context of the Vietnamese immigration to the Czech Republic and its present situation. The last fourth chapter summarized information about how Czech language and Czech culture affect on the culture of the Vietnamese community. The knowledge might facilitate the mutual understanding of the two different cultures.

Klíčová slova:

česká kultura

vietnamská kultura

svátky

vietnamská komunita

migrace

český jazyk

vietnamský jazyk

Key words:

czech culture

vietnamese culture

holidays

vietnamese community

migration

czech language

vietnamese language

Úvod	1
1. Oslavy vietnamských svátků v českém prostředí.....	2
1.1 Nový rok	2
1.1.1 Novoroční přípravy.....	2
1.1.2 Novoroční trhy a nákupy	3
1.1.3 Novoroční blahopřání	4
1.1.4 Novoroční koláč.....	5
1.1.5 Den a noc ze 30.12. na 1.1.....	6
1.1.6 První týden po Novém roce	7
1.1.7 Novoroční návštěvy	8
1.1.8 Návrat do běžného každodenního života	9
1.1.9 Tét v Čechách	10
1.2 Kult předků - manismus	10
1.3 Tét Trung Thu – Den dětí (Svátek středu podzimu)	11
1.3.1. Tét Trung Thu ve Vietnamu.....	11
2. Oslavy českých svátků ve vietnamské rodině.....	14
2.1. Nový rok	14
2.2. Velikonoce.....	15
2.3. Vánoce.....	16
2.3.1 Vietnamské Vánoce v Čechách	17
3 Životní styl vietnamské komunity přizpůsobený českému prostředí.....	18
3.1 Historie imigrace Vietnamců na území ČR.....	18
3.1.1. První vlna imigrace (chrastavské děti).....	19
3.1.2 Rok 1973	20
3.1.3 Studenti a učni	22
3.2. Vietnamská komunita dnes.....	22
3.2.1 Ekonomická migrace po roce 1989	23
4 Vliv českého jazyka a české kultury na vietnamskou komunitu žijící v ČR a na její jazyk	25
4.1 Stratifikace českého jazyka	25

4.2 Stratifikace vietnamského jazyka	26
4.3 Vliv vietnamštiny na češtinu	30
4.4 Vliv češtiny na vietnamštinu	32
Závěr	34
RESUMÉ	35
LITERATURA.....	36

Seznam zkratek

Aj. – a jiné

Atd. – a tak dále

Např. – například

Tj. – to je

Tzn. – to znamená

Tzv. – tak zvané

Úvod

Lidé mají tendenci se neustále stěhovat z jednoho místa na druhé. Objevovat, poznávat a učit se nové věci. Někdo se stěhuje za prací, někdo naopak kvůli studiu a jiní zas za účelem soužití s rodinou¹. Ať důvodem je už cokoli, být cizincem není nic snadného. Pokaždé se člověk ocitne v novém, cizím a neznámém prostředí a vždy musí projít procesem různých změn a zkoušek, než si úplně zvykne. Musí si osvojit odlišnou kulturu, jiné zvyklosti a hlavně se musí naučit se cizí jazyk. Každá kultura má své specifické obyčeje, a každý z nás, ať už se tak cítíme nebo ne, jsme jím ovlivněni. V podstatě se problematika adaptace týká všech věkových skupin, ale nejznatelnější dopad je vidět na malých dětech. Někteří se přizpůsobí natolik, že až úplně ztratí své původní kořeny a proto jsem si jako téma své bakalářské práce vybrala vliv české kultury na vietnamskou komunitu. Cílem práce je zmapovat, jak česká kultura ovlivnila tradiční vietnamské svátky a naopak. Snaží se podat základní informace o jejich průběhu a oslavě v novém prostředí.

Vietnamské děti, někdy označované jako “banánové děti” tj. druhá generace cizinců - vietnamců, nemá s těmito změnami nijak velké potíže. To proto, že se zde buď narodila nebo přijela do ČR společně s rodiči či příbuznými a žije zde od svého raného věku. Jazyk se naučily spontánním odposlechem a kulturu si přizpůsobily vlastním prožitkem. Navštěvují české školy, mají české kamarády a i slaví české svátky. A takto přenáší české zvyklosti do svých rodin. Naopak jejich rodiče se adaptují pomaleji. Jazyk ovládají na základní úrovni a o kultuře vědí minimum, ale zachovávají si své zvyklosti přivezené z domova. Výsledkem procesu je směsice dvou různých kultur v jedné domácnosti. Různě se prolínajících a navzájem se ovlivňujících.

Mimo jiné se zaměříme také na jazyk. Budeme si všimnout jak se prolínají a navzájem si vypomáhají. Také si všimneme původu slovní zásoby vietnamštiny.

¹ Počet imigrantů v ČR se v posledních letech rapidně zvýšil. K 31. 5. 2010 Ředitelství služby policie MV ČR v České republice evidovalo 426 749 cizinců, z toho 60 931 cizinců z Vietnamu, tj. 14 % celé populace v ČR.

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu ; 13.1.2011

1. Oslavy vietnamských svátků v českém prostředí

1.1 Nový rok

Mezníkem každého ročního období jsou klimatické změny, jako jsou horka, déšť, mlha,..., a z tohoto důvodu mají Vietnamci pro tyto změny různé rituály a festivaly (Tết Trung Thu, Tết Hàn Thực,...) Největším a nejdůležitějším je “hlavní“ festival nebo-li Tết Nguyên đán, vietnamský lunární Nový rok. Jeho pojmenování pochází ze sino - vietnamského termínu, který znamená „počátek nového meteorologického období roku“. Jeho oslava spadá přibližně na konec ledna či začátek února. Termín je pohyblivý a její oslava se rok od roku mění. Určité datum však vždy padne mezi 21. leden až 20. únor podle toho, kdy je v tomto období měsíc v novu.² Svátek Tết je oslavován ve všech zemích Asie, avšak každá země jej slaví dle svých vlastních zvyků a tradic. Stal se symbolem nejen příchodu nového roku, ale též obnovy vegetačního cyklu, nového jara, nového začátku i nové naděje. Pro Vietnamce je Nový rok něco jako spojení všech západních svátků dohromady: Vánoc, Nového roku, Velikonoc i narozenin všech lidí. Je pro ně momentem, který by měli strávit výhradně jen s rodinou. A právě z tohoto důvodu se v tomto období vrací většina Vietnamců domů, ať už ze zahraničí či ze vzdálených koutů země, jen aby mohli přivítat Nový rok v rodinném kruhu.

1.1.1 Novoroční přípravy

Novoroční přípravy začínají již 7 dní před Novým rokem, 23. prosince lunárního kalendáře. Tou dobou jsou Táo quân – Duchové rodinného krbu vyprovázeni do nebes, aby Nefritovému císaři detailně oznámili události o jednotlivých členech v rodině, v níž celý rok byli. Tento týden je velice důležitý. Všechna činnost, skutky i chování musí být nanejvýš vzorové, protože i tady platí přísloví: „Jak na Nový rok, tak po celý rok.“ Každý se snaží co nejlépe uzavřít uplynulý rok, aby mohl vstoupit do nového roku s co nejčistším štítem. Děti se soustřeďují na vylepšení známek

² Pechová, E. : Vietnamský lunární nový rok, 2010 ; str. 10 ; citováno [4.5. 2011]

ve škole, nezlobí a jsou poslušné. Za to jsou pak obdarováni malou červenou obálkou s penězi, ze kterých si pak koupí nové oblečení či cukovinky. Rodiče se naopak soustředí na uzavření vleklých sporů ať už se sousedy, příbuznými či kolegy, popřípadě se snaží splatit veškeré dluhy. Ve Vietnamu existuje jedno přísloví: “Anh em vói nhau chỉ vào mừng một tết,” což by v laickém překladu znamenalo: “bratry jen na Nový rok.” Na nový rok by mělo být vše ideální, hlavně vztahy v rodině, aproto toto přísloví.

Už z dávných dob se mezi Vietnamci traduje existence Duchů rodinného krbu. Tito duchové (celkem tři – dva muži a jedna žena) po celý rok pozorují a zaznamenávají si události v rodině. Vždy 23. posledního měsíce lunárního kalendáře odlétají na létajícím kaprovi do nebes k Nefritovému císaři, aby mu vyličili, co se během roku v “jejich” rodině událo. Předtím, než se duchové odeberou do nebes, na rozloučenou rodina duchům připraví obětní hostinu kde mimo papírového oblečení nechybí ani živý kapr, na němž pak odletí do nebes. Samozřejmě, dnes už málo rodin tuto tradici dodržuje a místo živého kapra obětují kapra již uvařeného.

1.1.2 Novoroční trhy a nákupy³

Ovocný trh. Ovoce má své nezastupitelné místo na novoročním oltáři předků či v pagodách, kde plní nejen estetickou, ale i duchovní funkci.³

Poslední týden v roce je nejrušnější a nejdůležitější z celého roku, protože stejně jako jsou pro Čechy důležité předvánoční nákupy, tak jsou pro Vietnamce novoroční nákupy. Lidé jezdí po městě a snaží se obstarat si co nejlepší potraviny, dekoraci na výzdobu domu a nové oblečení pro celou rodinu. Ulice rozkvétají pod stánky s květinami,

³ <http://yeudulich.vn/Chi-Tiet-Tin/10/1009/Nhung-phen-cho-ky-la-Chi-Tet-moi-hop-mot-lan.html>
staženo [25.6.2012]

kumkvatovými stromečky obalenými plody, kvetoucími broskvoněmi a ovocem. Podle tradiční symboliky, tato příprava nemá jen funkci dekorace, ale také slouží jako obrana proti nepřátelským silám a zároveň symbolizuje dlouhověkost a nesmrtelnost. Načervenalá barva broskvových květů naopak je symbolem štěstí ohně a slunce.⁴ Kromě kumkvatu a broskvoní lidé kupují i jiné stromky, aby vyzdobili svou domácnost, jako pivoňky, chryzantémy a narcisy.

Novoroční přípravy jsou pro Vietnamce symbolem radosti a veselí. Lidé se zásobují masem, solí a zeleninou, ale shánějí i nejhodnotnější potraviny a snaží se dopřát si pokrmy, které jsou ve všední dny nedostupné. Dnes nejvýraznějšími surovinami jsou kandované ovoce a zelenina, maso, drůbež, alkohol, oblečení a hlavně elektronické potřeby.

1.1.3 Novoroční blahopřání⁵

Novoročními blahopřáními se lidé obdarovávají už od dob vlády dynastie Pozdní Lý. Bývaly to tradiční dřevořezy, které se vyráběly v dílách řemeslníků.⁶ Druh přání se volil podle postavení, komu bylo přání míněno. K nejčastějším motivům patřily symboly pro zachování rodu, bohatství, zdraví a dlouhověkosti. V dnešní době tyto dřevořezy slouží už spíše jen jako suvenýr pro turisty a tradiční blahopřání nahradila pošta a internet. Leckdy se k přání připojovala červená obálka s penězi. Na Nový rok každý Vietnamec zestárne o

Novoroční blahopřání vyráběné z barevného papíru či dřeva⁵

⁴ Pechová, E.: Vietnamský lunární Nový rok, 2006, str. 11; citováno [4.5.2011]

⁵ <http://www.shoptretho.com.vn/Don-dep-trang-tri-cho-ngay-Tet-Nguyen-Dan-lvn-News-c86437919-d38756799.aspx> ; staženo 25.6.2012

⁶ Vasiljev, I.: Za dědictvím starých Vietů, 1996, str. 32; citováno[4.5.2011]

jeden rok a tato obálka je blahopřáním k těmto narozeninám. Dříve byly takto obdarováváni hlavně děti a staří lidé, kteří dovršili 70 let. Tomuto zvyku se říká „lì xì” anebo „mùng thọ” v případě starých lidí.

1.1.4 Novoroční koláč⁷

K novému roku bezmezně patří tzv. „bánh chung” čtvercový koláč, vyrobený

Tradičním novoročním jídlem a také symbolem svátků je slaný rýžový koláč bánh chung.⁷

z lepkavé rýže, plněný fazolemi, tučným vepřovým masem azabalený do velkých zelených listů převázaných tenkými bambusovými vlákny. Je jedním z tradičních novoročních jídel. Tento pokrm se vyrábí velice složitě a hlavně je časově velmi náročný, vaří se minimálně

10 hodin a každé 2 hodiny se do hrnce musí přilévat voda. V minulosti a i dnes chystání této speciality dotvářelo předsváteční atmosféru a mělo zvláštní smysl. Při přípravě se sešla celá rodina, ženy balily koláče a vyprávěly si různé historky, legendy, pohádky a novinky z domova i ze světa. Muži zas posedávali okolo, popíjeli zelený čaj a kouřili dýmku. Děti se také seskupily kolem hrnce a poslouchaly pohádky, historky a legendy a při tom pomáhaly s balením koláčů. V Čechách je výroba tohoto koláče v domácnosti téměř nemožná. Suroviny pro jeho výrobu se musejí dovážet až z Vietnamu, hlavně listy a bambusová vlákna. Vietnamci si tedy

⁷ <http://www.dinhduong.com.vn/story/cach-goi-banh-chung> ; staženo 28.6.2011

musejí koupit již hotový koláč, který zakoupí od svých známých nebo z vietnamských restaurací.

1.1.5 Den a noc ze 30.12. na 1.1.

30.12., poslední den a noc v roce, se uskutečňuje nejvíce ceromonií a rituálů. Dveře od domu se zavírají před setměním a nikdo z domu už nevychází. Vše je nachystáno pro příchod nového roku. Jedním ze stěžejních ceremonií je pozvání předků. Duše předků spolu s duchy, bůžky a démony patří pro Vietnamce donadpřirozeného světa. Po smrti duše neodcházejí, ale zůstávají se svou rodinou.

Podnos s ovocem na oltáři předků⁸

Opatrují ji a ocharaňují ji před zlými silami, proto ve dnech jako je Nový rok, svatba, pohřeb, činarození dítěte, důležité věnovat darům zvláštní pozornost. Hlava rodiny zapaluje vonné tyčinky, naaanzuje sklenky s alkoholem, květiny, podnos s ovocem⁸, jídlem a koláčem

na oltář předků. Po vyzdobení a nachystání oltáře, Vietnamci zvou své předky na slavnostní jídlo a společně vítají nový lunární rok. Pálení obětní tyčinky má speciální funkci v těchto dnech. Kouřem z tyčinky jsou modlitby s obětinami přenášeny do světa duší předků a ti tak mohou po celou dobu s rodinou oslavovat příchod nového roku.

⁸ <http://www.amthuc.net.vn/TRANG-CHU/Xem-Tin-tuc/tabid/70/ArticleId/865/Mam-ngu-qu-ngay-T-t.aspx> ; staženo 25.6.2011

Další podnos se stejnými obětinami je pak položen ven před dům, doprostřed dvora, pro Nefritového císaře aby rodině v nastávajícím roce byl nakloněn a přinesl jim štěstí.

Podnos s ovocem je nedílnou součástí oltáře předků v rodině nebo v pagodě. Dle tradice na podnose by mělo být vždy lichý počet druhů ovoce. Nejlépe pět, může být však i sedm či devět. Pět druhů, protože číslo pět má zvláštní význam. “ V kosmu se nalézají pět základních prvků: kov, dřevo, voda, oheň a země, vietnamská společnost zná pět buddhistických zákazů, pět základních ctností podle konfuciánské morálky, ... , lidé odlišují pět barev (zelená/modrá, červená žlutá, bílá, černá), pět chutí (kyselá, hořká, sladká, ostrá, slaná).⁹ Pět druhů ovoce, protože symbolizují všechny tyto hodnoty. Za nejvhodnější druhy ovoce, která by neměla na podnose chybět jsou banány, grep, anona, kumkvaty. V Čechách je však koupě některých druhů téměř nemožná, proto se některé druhy musejí nahradit jiným druhem ovoce jako jsou například kaki, jablka, pomeranče či meloun.

Po rituálech a oslavách v rodině lidé navštěvují pagody nebo malé vesnické svatyně, kde se modlí k Buddhovi a duchům. U bran před pagodou se zakoupí vonné tyčinky anebo falešné peníze, které pak obětují Buddhovi a duchům na přilepšenou. Před návratem domů si odnášejí z chrámu nebo svatyně několik již shořelých tyčinek nebo větévku stromu jako dárek od božstev pro štěstí v novém roce.

1.1.6 První týden po Novém roce

První den v novém roce přináší dobrou náladu, klid a harmonii. Po celém domě se rozléhá vůně vonných tyčinek. Týdenní shon a přípravy skončili a na obzoru jsou již tři dny odpočinku a pohody. V dávných dobách platilo, že se v prvních třech dnech nového roku nesmělo uklízet. Vietnamci věřili, že by si z domu vymetli veškeré štěstí.

⁹ Pechová, E.: Vietnamský lunární nový rok, 2010, str. 21 ; citováno [4.5.2011]

V prvním dni nového roku Vietnamci vstávají časně z rána aby mohli přivítat Nový rok s východem slunce. Děti si přivstanou aby si mohly obléct nové oblečení a společně pak čekají na příchod prvního hosta, který by měl rodině přinést štěstí po celý rok.

Mezi Vietnamci se traduje zvláštní zvyklost výběru prvního hosta v novém roce. Výběr musí být pečlivý a podle pravidel jinak by to mohlo ovlivnit rodinu nacílý rok. V uplynulém roce nesměl utrpět žádnou újmu na zdraví, penězích či majetku, znamení, ve kterém se narodil, musí být příznivé pro hlavu rodiny a

nesmí držet smutek za svého příbuzného, mohl by přenést takové neštěstí na celou rodinu. Většinou toto břemeno padne na muže, který těsně před půlnocí vyjde na ulici a po půlnoci se vrátí. První hosté se většinou vybírají v rodině, ale pokud se nenašel vhodný kandidát, volili pak mezi příbuznými, sousedy či přáteli.

1.1.7 Novoroční návštěvy¹⁰

Stejně jako Češi si chodí do rodin přát k Vánocům, tak i u nás se traduje stejný zvyk jen s rozdílem, že si přejeme k Novému roku. Podle dávných zvyklostí, první den v Novém roce, po příchodu prvního hosta, patřil návštěvě otcovy rodiny a druhý den matčině. Třetí den byl vyhrazen učitelům. V současnosti lidé už nedodržují přesné pořadí návštěv. K učiteli je možné přijít na návštěvu po domluvě, ale jeho vynechání se stále považuje za neslušné stejně tak jako upřednostňování návštěvy někoho méně významného. V Čechách se pořadí též nemůže dodržet. Většina rodin má příbuzenstvo

Návštěva prarodičů¹⁰

¹⁰ <http://www.blogphongthuy.com/?p=3777>, staženo 27.6.2012

ve Vietnamu a tak se navštěvují pouze přátelé či rodiny v blízkém okolí. Zůstává však pořadí od nejdůležitější osoby po méně důležitou. Novoroční návštěva netrvá dlouho. Host přijde popřát k novému roku hodně štěstí, zdraví, dlouhověkost a spokojenost, vypije s rodinou čaj nebo trochu alkoholu a ochutná z nabízených jídel, obdaruje děti a staré lidi v rodině obálkou s penězi a pak jde zas o dům dál. Obdarování obálkami je mezi dětmi velkou oblibou. Za získané peníze si kupují sladkosti a předměty, na které jim rodiče většinou peníze nedají.

Ulice se začínají zalidňovat až během poledne. Ženy vycházejí ve svých nejlepších róbách do chrámů a pagod pro losy pro štěstí. Klekají si před oltář a třesou nádobou s losy dokud jeden nevypadne. Losy jsou napsány starým jazykem a musí se nechat vyložit věštcem, který většinou sedí opodál.

Návštěvy trvají tři dny po Novém roce. Čtvrtý den rodina uspořádá rodinnou hostinu, pálí falešné peníze aby vyprovodila své předky zpět do druhého světa. To je čas, kdy oslavy končí a vše se vrací zpět do starých kolejí běžného života, avšak vždy s novou myšlenkou, optimistickou náladou a novou nadějí.

1.1.8 Návrat do běžného každodenního života

Zhruba po týdně bouřlivých oslav se všichni začínají vracet ke každodenním starostem života, avšak atmosféra nového roku stále přetrvává a některé ovládá až do poloviny měsíce. Každý Vietnamec se snaží začít v novém roce s čistým štítem, proto pro školáky existuje fráze „khai bút” a pro ochodníky “mở hàng”. Laicky tzn., že když po Novém roce si vezmeme do rukou knížku nebo něco málo napíšeme, po celý rok se nám bude ve škole dařit dobře. Stejně tak, tomu je i u obchodníků. Ve větších městech pracovní doba začíná většinou podle oficiálního pracovního kalendáře, avšak na vesnicích oslavy pokračují po celý měsíc, či nejméně do poloviny měsíce.

1.1.9 Tét v Čechách

V Čechách oslava Tét neodpovídá tradičním zvykům a tradicím. Můžeme říci, že není čas na vzornou přípravu, neboť tento svátek je pohyblivý a řídí se podle lunárního kalendáře, tudíž jeho organizace je velice komplikovaná a časově náročná.

Přípravy začínají už zhruba měsíc před svátkem, to proto, že některé suroviny se musí dovážet až z dalekého Vietnamu. Jako například speciální zelené listy a bambusová vlákna k balení bánh chung či kamkvatové stromky, které v Čechách stěží vyrostou.

Mimo jiné, časový posun a s tím související pracovní doba je další obtíží, na kterou každý rok narážíme. Někteří Vietnamci musí přivítat Tét v místě svého pracoviště, protože mu pracovní doba neumožní včasný odchod domů. V zimním období je časový posun s Vietnamem o celých šest hodin, tudíž když je ve Vietnamu půlnoc, v Čechách je teprve šest hodin v podvečer.

I přes tyto obtíže, kdo může snaží se udržet tradiční oslavu Nového roku. Od vyprovázení Duchů rodinného krbu, vaření novoročního koláče, pozvání předků až po příchod prvního hosta. I v Čechách se mezi Vietnamci traduje obdarovávání obálkami s penězi či novoroční návštěvy blízkých a přátel.

1.2 Kult předků - manismus

Kult předků nebo-li manismus je víra v posmrtný život zemřelých předků. Lidé věří, že duše jejich předků neodcházejí, zůstávají s nimi a opatrují je. Pojem „duše předků“ zahrnuje nejen duše zemřelých rodičů, ale i prarodičů, praprarodičů a všech blízkých i vzdálených příbuzných. Je specifický pro celou jihovýchodní a východní Asii.

Kult předků má ve Vietnamu dlouhou historii. Je neodmyslitelnou součástí duchovního života rodiny. Vietnamci věřili, že po smrti fyzického těla se duše mohou různě převtělovat, odejít do jiných světů nebo bloudit a trápit živé (pokud došlo k narušení přirozeného řádu). Mohly se vměšovat do dění své rodiny. Mohly ji

škodit ale i pomáhat. Pro uctívání duše předků jsou v rodinném chrámu nebo přímo v domácnosti vyhrazena speciální místa k těmto účelům. Říká se jim „bàn thờ“ – tzv. oltář předků. Jsou to vyzdobené poličky s fotografiemi předků a votivními předměty. V našich představách duchové našich předků totiž žijí a mají stejné potřeby jako pozemšťané, a proto je potřeba přinášet jim oběti v podobě jídla a dárků. Starost o tento oltář vždy připadne prvoroznému synovi. Ten by měl ve významných dnech (Nový rok, svatba, rodinná výročí,...) přinášet obětinu, zapalovat vonné tyčinky a pronášet modlitbu. Dýmem z vonných tyčinek se modlitba a obětiny přenášejí do světa duchů, kde je předci pak vyslyší. Nedílnou součástí je pak následné pálení papírových peněz, které předci mohou utrácet dle svých potřeb.

Zvláštní pozornost obětem a dárkům je věnována při svatbě, pohřbu nebo při narození nového člena rodiny. Při svatbě, bez zapálení vonné tyčinky před oltářem předků nástávajícího manžela, nevěsta není považována za člena rodiny. Při narození nového člena se taktéž musí připravit obětina na oltář předků, aby i předci mohli přivítat nového rodinného příslušníka. Ve dni výročí umrtí člena rodiny se uspořádávají hostiny ku připomenutí jeho osoby. Všichni blízcí příbuzní jsou povinni se zúčastnit, zvláště mužští zástupci.

Každý Vietnamec, ať žije kdekoli na světě, musí doma mít oltář předků. Přináší obětiny nejen svým předkům, ale i duchům a bůžkům. V Čechách můžeme často tyto oltáře vidět v některých vietnamských obchodech. Nejsou to oltáře předků, ale mají podobnou funkci. Přinášení obětí těmto bůžkům má přinést rodině prosperitu, ochranu a štěstí v podnikání.

1.3 Tết Trung Thu – Den dětí (Svátek středu podzimu)

1.3.1 Tết Trung Thu ve Vietnamu

Je jedním z nejpopulárnějších rodinných oslav vůbec. Slaví se 15. srpna lunárního kalendáře. Datum oslavy připadá na toto období a patří výhradně jen dětem hned z několika důvodů. V tento den je měsíc nejkulatější a nejjasnější z celého roku.

Venkovní radovánky tedy mohly trvat až do pozdních hodin. Je též obdobím sklizně a proto měli rodiče více času se dětem věnovat.

Oslava trvá zhruba dva dny, od večera čtrnáctého až do večera patnáctého. Nejdříve se začíná ve škole a pak se pokračuje doma. Ve škole oslava probíhá většinou formou soutěží a různých představení, které si děti nacvičovaly dlouhé týdny. Samozřejmě se děti na tento den velice těší. Za svou píli a šikovnost, kterou po celý rok prováděli, jsou pak obdarováni dárky či sladkostmi v podobě hraček či sladko – slaných rýžových koláčů, pečených speciálně ke dni Tết Trung Thu.

Symbolem Tết Trung Thu je papírová hvězda, kterou si děti samy vyrábějí doma, za pomoci rodičů. Večer Tết Trung Thu probíhá pak obvykle mimo dům, v rušných ulicích města, kdy se děti oblečou do svých nejhezčích šatů a jdou si společně s rodiči pro „světlo hvězdy“, jež si pak odnesou domu ve své papírové hvězdě, kterou si tak pracně vyrobily.

Lví tanec ¹¹

Nedílnou součástí Tết Trung Thu je také „lví tanec“¹¹, kdy speciálně vytrénovaní umělci v bojovém umění převlečení do kostýma lva předvádí neuvěřitelné umělecké kousky v doprovodu bubnů a tlesku publika.

Ke lvímu tanci se váže jedna stará legenda o boji statečného dřevorubce s rozhněvaným lvem, který se marně snažil chytit měsíc do svých tlap. Svůj vztek si lev chtěl vylít na vesničanech žijících nedaleko potůčku. Když se o tom doslechl dřevorubec, ihned popadl kus polena do rukou a běžel do vesnice na pomoc. Vděčným obyvatelům vesnice se jeho boj se lvem tak zalíbil, že po přemožení lva

¹¹ <http://hanoicity.jaovat.com/bieu-dien-mua-lan-mua-rong-tai-ha-noi-iid-216177416> ;
staženo 25.6.2011

chtěli, aby jim dřevorubec boj ještě jednou předvedl. A od té doby, vždy ku příležitosti Tết Trung Thu lidé si znovu připomínají lvím tancem ukrutný boj dřevorubce a lva. V dnešní době je lví tanec oblíbenou součástí nejen oslav Tết Trung Thu, ale i oslav Nového roku a jiných významných příležitostí.

1.3.2 Tết Trung Thu v Čechách

Vietnamská komunita v České republice také každoročně pořádá pro své nejmenší členy oslavu svátku Dni dětí. Na pražské Sapě už týden před svátkem

Hvězda Trung Thu. Nedílná součást vietnamského Dne dětí¹²

vyroste obrovské pouťové městečko s podiem, autodromem a jinými pouťovými atrakcemi. Samozřejmě, se tato akce nekoná jen v Praze, ale i ve všech větších městech je je vysoká koncentrace vietnamských migrantů. Děje se tak v Chebu, Chomutově, Plzni, atd..

Stejně jako ve Vietnamu i tady jsou děti obdarováni sladkostmi, hračkami či sladko – slanými koláčky. Bohužel však na výrobu papírových hvězd¹² už čas není a děti se musí spokojit s těmi koupenými.

Vzhledem ke skutečnosti, že Tết Trung Thu spadá pod začátek nového školního roku, jsou během oslav obvykle odměňováni nejlepší studenti a žáci minulého školního roku.

¹² <http://www.anninhthudo.vn/Xa-hoi/Trung-thu-nhan-ai-va-song-dong-net-dan-gian/414013.antd> ; staženo 25.6.2011

2 Oslavy českých svátků ve vietnamské rodině

2.1 Nový rok

Nový rok je svátkem začátku nového roku. Jelikož se ČR řídí gregoriánským kalendářem připadá jeho oslava vždy na 1. leden, narozdíl od Vietnamu, kdy je jeho datum pohyblivé. Ze starých pramenů se dovídáme, že 1. leden jako Nový rok se v Čechách poprvé objevilo až za vlády Přemysla Otakara II a Václava II. Svého největšího šíření dosáhlo až v 15.století, avšak oficiálního ustanovení jako počátek roku se dočkalo až v 17. století za vlády Ferdinanda II., kdy se prosazovalo sjednocování.¹³

Od středověku se tradoval zvyk, kdy poddaní od svých pánů na Nový rok dostávali malou drobnost, peněžitou nebo věcnou. Posílali se též pozdravy a blahopřání. Oblíbená byla malovaná přání ve verších, která se posílala významnějším osobám města. “Ve 30.letech 19. Století zavedl známý vlastenec hrabě Karel Chotek zasílání novoročenek, zobrazujících hrdiny národních dějin a významné světce.....teprve koncem 19. století se s módou posílání pohledů objevily rozmanité novoročenky s grafikou , uměleckými lepty a ve 20. století s fotografiemi.”¹⁴

Stejně jako ve Vietnamu i v Čechách existovala pověra “Jak na nový rok, tak po celý rok”. Lidé se snažili v tento den vyhýbat se hádkám a různým nepříjemnostem. Na rozdíl od Vietnamců, Češi si předem nevybírali prvního hosta, ale spoléhali na náhodu. Jako dobré znamení pro rodinu se považovalo, pokud se ve dveřích jako první objevilo dítě či mladá dívka nebo muž. Naopak jako špatné znamení se považoval příchod staré osoby. V některých oblastech Čech si dívky pod polštář schovávali jablko a ráno jej před domem snědly. Věřily, že jejich budoucí ženich mube mít stejné povolání jako ten, koho jako prvního uvidí projít domem.¹⁵

¹³ Vondruška, V.: Církevní rok a lidové obyčeje, Dana ČB 2005, str. 43 ; citováno [20.5.2012]

¹⁴ Tamtéž ; citováno [20.5.2012]

¹⁵ Tamtéž, str. 44 ; citováno [20.5.2012]

V dnešní době Nový rok změnil ráz způsobu oslavy. V Čechách se slaví prakticky stejně jako ve všech jiných zemích světa. Navečer 31.prosince se všichni lidé scházejí s přáteli a s rodinou, pijí šampaňské, radují se z ohňostrojů a líbají se při odbíjení půlnoci na oslavu příchodu Nového roku. Vietnamská komunita není žádnou výjimkou. Mladí lidé se scházejí a vítají gregoriánský nový rok se svými přáteli a blízkými, stejně jako všichni ostatní. Využívají následující dny volna k odpočinku a návštěvě přátel, protože během lunárního Nového roku na návštěvy není tolik času.

2.2 Velikonoce

Velikonoce jsou svým způsobem svátkem jara, jsou významným obdobím pro křesťany, kteří oslavují zmrtvých vstání Ježíše Krista. Jejich příprava začíná 40 dní předem. Bylo to obdobím koncentrace, půstu a pokání. Stejně jako vietnamský lunární Nový rok, jeho datum je pohyblivé, připadá zhruba na březen až duben.

Až dodnes si zachovaly svou popularitu. Obyčejný člověk si pod nimi vybaví malé děti s ostužkovanými barevnými pomlázkami, kteří pobíhají od domu k domu a za koledu si odnášejí drobnou odměnu. Velikonoce se v různých krajích liší, tudíž se liší i zvyky, avšak základ zůstává stejný. Pomlázka, koleda, vejce a voda. Šlehání děvčat pomlázkou pochází už ze 14. století, kdy se tradoval zvyk, že mládenec, který v pravé poledne měl na pomlázce nejvíce pentlí, byl u dívek nejoblíbenější. Barva pentlí měla svůj vlastní význam. Červená znamenala lásku a náklonnost, oproti tomu žlutá zas odmítnutí. Pro ty, kterým se nechtělo moc vstávat brzy ráno byl připravený kyblík se studenou vodou a mohl být polit i v posteli.

I v dnešním Vietnamu se ustálila oslava křesťanských svátků včetně Velikonoc. Křesťanskou víru do země přinesli evropští misionáři zhruba v 16.století. Jejich působení v zemi bylo vždy spojeno s obchodem a politikou. „ ... přítomnost téměř šesti miliónů katolíků dělá z Vietnamu jednu z největších křesťanských zemí

Asie.¹⁶ Po sjednocení Vietnamu nastaly pro křesťanství v zemi krušné chvíle, jejich zastánci byli podezíráni z kolaborace a protikomunistické činnosti. Dnes se však postoj vlády už změnil, dokonce se dnes mluví o diplomatické spolupráci mezi VSR a Vatikánem.

Oproti jiným evropským zemím Vietnamci neznají koledu, barvení vajíček, nevědí proč se peče beránek atd.. Na Velikonoce se jen schází v kostele, vyslechnou mši a vrací se opět ke své každodenní práci. Starší jedinci pak chodí navštěvovat se navzájem. Velikonoce nemají mezi Vietnamci tak populární tradici jako Vánoce. Avšak na oba dva svátky je hanojská katedrála přeplněna věřícími.

2.3 Vánoce

Vánoční čas v české rodině¹⁷

Vánoce v Českém prostředí¹⁷ mají dlouhověkou historii. Jejich základní myšlenkou je oslava narození Ježíše Krista a předchází jim mnoho mýtů. Jsou svátkem klidu a pohody. Spolu s Velikonocemi a Letnicemi jsou nejdůležitějšími

křesťanskými svátky vůbec. Slaví se od 24. prosince do 6. ledna, od Štědrého večera až po Tři krále. Někdy je však do vánočního období zahrnut i Advent, předvánoční čas. Nedílnou součástí Vánoc je vánoční stromek, jmelí, betlém (jesličky), dárky, které nosí Ježíšek a samozřejmě vánoční cukroví.

¹⁶ Ičo, J.: Náboženství ve Vietnamu, 2010, str. 28 ;citováno [20.5.2012]

¹⁷ <http://jednouvroce.blog.cz/0712/vanocni-stromecek-v-cechach> ; staženo 24.6.2012

Prvním významnějším krokem k připomenutí, že Vánoční čas už je tu, je datum 4.12., den sv. Barbory. V tento den si lidé domu odnášejí uříznuté větvičky třešně, jabloně či hrušky, jež rozkvetou až kolem Štědrého dne. Do vázy se podle tradic zapichuje tolik větvíček, kolik je v rodině členů. Každý pak napíše na papírek své přání (nebo si jej pamatuje) a pověsí jej na svou větevku. Komu větevka na Štědrý den rozkvetne, tomu se splní jeho přání.

Jelikož Štědrému dni připadá narození Ježíše Krista, váže se k tomuto dni také mnoho pověr a mýtů. Lidé si pomocí mnoha technik snažili vyvěštít svou blízkou budoucnost. Je zvykem, že se dodržuje přísný půst až do Štědrovečerní večeře, abychom mohli vidět „zlaté prasátko“. Když vyjde na nebi první hvězda, rodina usedá ke stolu ke společné večeři. Štědrovečerní večere se tradičně skládá z rybí polévky a bramborového salátu s kaprem. Během ní by neměl nikdo vstávat od stolu, dokud všichni nedojedí. Pod talíři se také schovává několik málo kapřích šupin, to aby každý měl v dalším roce dostatek peněz. Další nedílnou součástí Štědrého večera je lití olova či krájení jablek. Z odlitku a jádřince se věští zdraví a štěstí. Děvčata dříve házela střevíci zády ke dveřím, aby se dověděla, jestli pak se nastávající rok vdají či zůstanou ještě doma s rodiči.

Mimo tradici zdobení vánočního stromku a držení půstu po celý Štědrý den, je v křesťanském prostředí také známé pečení vánočního cukroví, které se ve většině českých rodin udrželo až dodnes. Směs na přípravu cukroví se většinou skládala z mouky, cukru, vajec, kakaa, čokolády, různých druhů ořechů a kandovaného či sušeného ovoce. Nejtypičtějším druhem těsta je linecké těsto často doplňované strohaným kokosem nebo kakaem. Nejtypičtější vůně je vanilka, rum nebo skořice.

2.3.1 Vietnamské Vánoce v Čechách

Mezi 60 000 Vietnamci, kteří žijí v České republice, má své místo i oslava Vánoc. Jediným rozdílem mezi tradičními českými Vánoci a těmi vietnamskými, je skutečnost, že Vietnamci je slaví hlavně kvůli povinnosti ke svým dětem. Většina dospělých žijících ať už ve Vietnamu či tady v Čechách totiž nezná přesný význam

tradice Vánoc. Ve Vietnamu jsou ovlivňováni Západem a v Čechách prostředím, ve kterém žijí. Lze říci, že se přizpůsobili majoritě. Pořizují si domů Santa Clausy, svůj dům zdobí dle amerického vzoru.

Obdobou českých Vánoc je vietnamský lunární Nový rok Tét. Je spojením Vánoc, Velikonoc a Nového roku dohromady. I když se to nezdá, Vánoce a Tét mají mnoho společného. Jedním z hlavních myšlenek je rodinná pospolitost během těchto svátků. Vietnamci, ale i Češi tento čas věnují hlavně rodinně a rodinné atmosféře. Společně zdobí stromeček, který je mimo jiné také společným rysem, jen s tím rozdílem, že Vietnamci si místo jehličnanu pořizují broskvoně či meruňky a místo malovaných ozdob na stromečky větší papírová přání. Vietnamské děti nedostávají pod stromeček pečlivě zabalené dárky, ale obálky s penězi, lì xì, to aby se jim v novém roce dobře vedlo.

3 Životní styl vietnamské komunity přizpůsobený českému prostředí

3.1 Historie imigrace Vietnamců na území ČR

Abychom mohli pochopit současnou existenci Vietnamců v českých zemích, je důležité abychom si uvedli stručnou historii jejich imigrace. Vietnamci si vybírají ČR jako cílovou zemi díky dřívějším zkušenostem z roku 1989. Jako první do tehdejší Československé republiky přijížděli studenti, dále pak váleční sirotci, praktikanti, učňové a pracovníci, na základě vzájemných dohod mezi Československou republikou (ČSR) a Vietnamskou demokratickou republikou (VSR) z roku 1950. Tato vzájemná spolupráce vyplývala z několika důvodů, jak uvedl ve své studii J.Kocourek:¹⁸

- Příznivé podmínky ke spolupráci v rámci socialistického bloku
- ČSR potřebovalo více pracovní síly, a to zejména v pohraničí
- ČSR i VDR mohly získat další odbytové trhy pro své výrobky

¹⁸ Kocourek, J.: Kořeny vietnamské migrace do ČR před rokem 1989, In.: S vietnamskými dětmi na českých školách, 2006 – 2007, str. 93 ; citováno [4.5.2011]

- VDR byla dlouhodobě ve válečném stavu a tudíž ve velice těžké ekonomické a hospodářské situaci. I školství bylo v krizovém stavu. VDR využívala spolupráci s československými odborníky a možnost vzdělávání a školení vlastních pracovních sil v ČSR.

3.1.1 První vlna imigrace (chrastavské děti)

Za průkopnický rok vietnamské imigrace do ČR lze považovat rok 1950, kdy ČSR otevřela VDR hranice na základě navázání diplomatických vztahů a tím poskytla nové možnosti vietnamským studentům, učňům a umělcům. První větší vlnu imigrace ze strany Vietnamu však již byla zaznamenána ve 40. letech 20. století. V rámci Sovětského bloku se ČSR začalo více zajímat o konflikt v Indočíně a ze solidarity ke svým pronásledovaným soudruhům jim poskytl pomoc. Druhou významnou vlnou byl příjezd sirotků, dětí funkcionářů z rodin postižených válkou. Tehdejší ČSR je přijala do svých dětských domovů v Chrastavě na Liberecku. Po třech letech vietnamská strana, která se obávala ztráty vietnamské kulturní identity dětí, žádala jejich návrat zpět do Vietnamu. Mnozí z nich se vrátili do vlasti, pouze několika bylo umožněno v ČSR dále studovat.

Následující vlny imigrace přicházeli v období let 1950 – 1989, kdy ČSR a VDR mezi sebou uzavřeli Dohodu o kulturní spolupráci a Dohodu o vědeckotechnické spolupráci. Díky těmto dohodám na počátku 50. a 60. let do ČSR přijížděla ročně až stovka studentů graduálního i postgraduálního studia. Byl pro ně vytvořen specifický studijní program, který pasoval přesně do jejich délky pobytu. Od 60. let do ČSR směřovali studenti zejména technického a ekonomického směru. Hlavně na FAMU, DAMU či FF UK. Studovali zde i méně "praktické" obory jako loutkoherectví apod. Všichni studenti tehdy museli dodržovat přísná pravidla a omezení, jinak by jim hrozilo vyhoštění a tudíž návrat do rodné země. Na tyto pravidla dohlíželo vietnamské vedení. Byl to například zákaz oblékání západních oděvů či bližší kontakt mezi studenty opačného pohlaví. Jejich hlavním úkolem mělo být jen studium.

V 60. a na počátku 70. let se počet studentů v ČSR rapidně zvýšil díky množstvím vypsaných stipendií. Každý rok přibýlo v ČSR hruba sto nových studentů. Až v 80. letech migrace vietnamských studentů do ČSR částečně stagnovala.

Müllerová píše: „*Na základě Dohody o vědeckotechnické spolupráci od konce 50.let pobývali první vietnamští občané, většinou praktikanti, učňové a pracovníci několik let na náklady Československé vlády. Vzdělávali se především v následujících oblastech: strojírenství, lehký průmysl (textilní, potravinářský a obuvnický), doprava,...*“.¹⁹

3.1.2 Rok 1973

Po ukončení americko – vietnamské války bylo ve Vietnamu zapotřebí mnoho kvalifikovaných sil z různých oblastí, aby se země mohla rychle z války zotavit, Vietnam vysílal své občany do zahraničí, kde mohli získat potřebnou kvalifikaci. Obraceli se nejen na ČSR, ale i na další státy Rady vzájemné hospodářské pomoci. Zásadním mezníkem ve vývoji migrace vietnamské populace do Československa se tak stal rok 1973. Vietnam si ČSR cenila pro její vysokou ekonomickou a technickou úroveň. Stěžejním důvodem však byly nabitě zkušenosti získané z minulých let. Téhož roku ČSR a Vietnam podepsali další smlouvu o přijímání studentů a učňů. Státy se dohodly, že každý rok do ČSR přijede 30 vietnamských občanů.

Pobyt v ČSR byl imigrantům zpeřten o šestiměsíční jazykový kurz, odbornou výuku a výrobní praxí. Měli možnost se tedy vzdělávat nejen profesně, ale i jazykově. Někteří mohli dokonce navštěvovat střední odborné školy i při zaměstnání.

Díky vojensko-politickému sjednocení Vietnamu v roce 1975 do Československa mohli vycestovat i Vietnamci z Jižního Vietnamu. Před rokem

¹⁹ Müllerová, P.: Vietnamské etnikum v české České republice, In.: Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu, Praha, Portál, 1998, str. 84, citováno [10.5.2011]

1975 se na území ČSR převážně zdržovali Vietnamci ze Severního Vietnamu, protože zde vládla komunistická strana.

Mezi lety 1979 – 1985 statistické úřady zaregistrovaly nejvyšší nárůst počtu vietnamských občanů v ČSSR díky dohodám, které byly podepsány ku příležitosti oficiální státní návštěvy prezidenta ČSR Gustava Husáka. „Vláda ČSSR svým usnesením č. 337 ze dne 19. prosince 1979 o jednání další dohody s Vietnamem o odborné přípravě a dalším zvyšování kvalifikace vietnamských občanů v čs. organizacích vyslovila souhlas s odbornou přípravou 3500 vietnamských občanů v letech 1980 – 1983 s tím, že vzniklé náklady budou uhrazeny výnosy z práce občanů VSR.“²⁰ „Na základě této dohody do Československa přijížděly skupiny dvou druhů, a sice na střední odborná učiliště s následnou možností praxe, a na odbornou přípravu praktikantů a stážistů. Celkem do Československa přijelo na základě této dohody 8700 žáků středních odborných učilišť a 23 300 stážistů a praktikantů.“²¹ Ve stejné době začali obě strany využívat okolnosti ve svůj vlastní prospěch. ČSR vietnamské pracovníky přijímala do méně atraktivních pracovních pozic, které čeští zaměstnanci nechtěli obsazovat, např. pásová výroba, pomocná pracovní síla, apod. Později se tato skupina lidí stala pro československou výrobu nepostradatelnou. Na druhé straně pro Vietnam tato okolnost znamenala velkou šanci zlepšit si životní úroveň a tak se snažil o vycestování, co nejvyššího počtu svého obyvatelstva. Tato skutečnost s sebou nesla i řadu změn, musel se přeorganizovat pobytový systém. Pobyt nově příchozích učňů trval sedm let, praktikantů a stážistů pouze 3 – 4 roky s možností prodloužení. Součástí pobytu byl tříměsíční jazykový kurz obecné češtiny a poté měli kurzy praktické češtiny přímo na svých pracovištích. Vietnamci pracovali v obcích a podnicích např. Spolana Neratovice, Oloví na Sokolovsku a v Praze či Blanické strojírny ve Vlašimi,...

²⁰ Müllerová, P.: Vietnamské etnikum v české České republice, In.: Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu, Praha, Portál, 1998, str. 84 ; citováno [10.5.2011]

²¹ Boušková, P.: Pracovní migrace v ČR, In.: Národní diskuse u kulatého stolu na téma vztahů mezi komunitami. Odbor pro uprchlíky a integraci cizinců MV ČR, str. 34 – 35 ; citováno [10.5.2011]

3.1.3 Studenti a učni

Studenty a učně, kteří do ČSR mohli odcestovat, si vietnamská vláda určovala sama. Už z domova museli projít řádnou jazykovou i sociokulturní přípravou pro odjezd ze země. Česká strana pro ně speciálně připravila učební pomůcky z oborů hutnictví, zemědělství, matematiky, chemie, stavařství, atd.. Učni procházeli nejprve intenzivní jazykovou přípravou tři měsíce ve společných střediscích a další tři měsíce již v podnicích, kde měli pracovat. Student, který absolvoval v Československu vysokou školu s červeným diplomem, zde mohl pobývat ještě minimálně šest měsíců po promoci a ambasáda mu pomohla k pracovnímu pobytu. Pravidlo o možnosti zůstat po studiu v Československu bylo pro studenty obrovskou motivací ke studijním výkonům. Vidina výdělku peněz a možnost letecké zásilky se zbožím (moped, kolo, šicí stroj apod.) je "hnala" do studia. Na studijní výsledky vysokoškoláků i učňů působila nepochybně také druhá zásada: Student nebo učeň bez dobrých výsledků ve studiu byl pod stálou hrozbou odchodu zpět do Vietnamu.²²

3.2 Vietnamská komunita dnes

Zlomovým obdobím migrace Vietnamců do ČR se stal rok 1989. Na základě vypovězení mezivládních dohod musela většina Vietnamců opustit republiku a vrátit se zpět do své země. Tlak na jejich návrat do Vietnamu však nebyl zcela důsledný. *„Nabízelo se několik variant, jak se vyhnout návratu do VSR. Jednou z nich byla emigrace do sousedních států ČSSR anebo si založit s.r.o. s místními občany. Následně pak byla možnost získat živnostenské oprávnění a dlouhodobý pobyt respektive později trvalý pobyt.“*²³

²² Kocourek, J.: Kořeny vietnamské migrace do ČR před rokem 1989, In.: s vietnamskými dětmi na českých školách, H&H, 2006 – 2007, str. 94 ; citováno [10.5.2011]

²³ tamtéž, str. 106; citováno[10.5.2011]

3.2.1 Ekonomická migrace po roce 1989

Na základě událostí, které se odehrály v ČSR po roce 1989 si Vietnamci museli najít jiný druh pobytu. Česká strana s nimi ukončila veškerý pracovní styk a mnohé tlačila k návratu do vlasti. Nezbyvalo jim tedy nic jiného, než požádat o změnu účelu pobytu a na základě živnostenského listu pak získat dlouhodobý pobyt.

Většina z nich upřednostnila zůstat v republice a podnikat. Zpočátku si pronajímali stánky na tržištích, kde nabízeli levný textil a elektroniku z Asie. Zaplnili tak prázdné místo v ekonomice. Koncentrace stánkařů byla hlavně na místech, kde se očekával vysoký výdělek, proto většina vietnamských obchodníků se soustřeďovala na pohraniční oblasti, kde své zboží nabízeli majetnějším sousedům. Někteří podnikatelé viděli vysoký zisk ve velkoobchodu a začali si tudíž pronajímat ve větších městech bývalé kasárny či továrny, ze kterých pak vytvořili obrovské sklady.²⁴

Po roce 1989 se k Vietnamcům "starousedlíkům" přidávali následné imigrační proudy, píše J. Kocourek:

1. "z Vietnamu na základě možnosti scelování rodin,
2. příchodem z Německa, většinou po r. 1993, kdy Německo ukončilo s Vietnamci, kteří měli pracovní smlouvy z doby NDR, pracovní pobyty anulovalo je po finančním vyrovnání k reemigraci,
3. příchodem Vietnamců z dalších zemí: především ze Slovenska, dále z Polska a Maďarska,
4. nelegální migrace z Vietnamu putovala přes Rusko, kde jednotlivci a malé skupiny pobývali v Moskvě až tři měsíce při čekání na další cestu do Maďarska. Po příchodu do Budapešti následoval většinou několikátýdenní pobyt

²⁴ Martínková, Š.; Vietnamská komunita v Praze, Muzeum hlavního města Prahy, Praha, 2010; str.21; citováno [16.5.2011]

jako příprava na překonání hranic slovensko-maďarských a česko-slovenských prostřednictvím kamionů”.²⁵

Naprostou většinu vietnamských imigrantů tvoří Vietové (Kinh), přicházejí především z venkovských chudších provincií Nghe An a Ha Tinh, dále Hung Yen, Hai Duong a nakonec z delty Rudé řeky. Vyjma vidiny zlepšení ekonomické situace rodiny a možnosti získání kvalitního vzdělání pro sebe i své děti, Vietnamci směřují do ČR také za účelem sloučení rodiny, následují svého rodinného příslušníka.

Z vrstvy lidí, kteří mají zkušenosti z předchozího pobytu před rokem 1989, se stali vůdčími osobnostmi vietnamské komunity a realizují její lokální chod. Tudíž se uvnitř komunity vytvořil soběstačný servis v zastupování a prostředkování styku ostatních Vietnamců s okolím. Jde o tlumočnické, překladatelské, právní, ekonomické a další aktivity. „Součástí tohoto servisu jsou především sbory tlumočnicků vietnamského jazyka (oficiální soudní tlumočníci i samozvaní tlumočníci). Spolupracují buď s orgány ČR, jako je prokuratura nebo policie, zdravotnická zařízení apod. a vykonávají servis např. pro české advokátní kanceláře, a nebo pracují přímo pro Vietnamce, kteří služby vyžadují. Zároveň vzniká služba pro výměnu informací všeho druhu mezi Vietnamci a majoritou.“²⁶

²⁵ Kocourek, J.: Kořeny vietnamské migrace do ČR před rokem 1989, In.: s vietnamskými dětmi na českých školách, H&H, 2006 – 2007, str. 113 citováno [1.6.2012]

²⁶ Martínková, Š.: Vietnamská komunita v Praze, Muzeum hlavního města Prahy, Praha, 2010; citováno [1.6.2012]

4 Vliv českého jazyka a české kultury na vietnamskou komunitu žijící v ČR a na její jazyk

Abychom mohly jednoznačně vymezit vliv češtiny na vietnamštinu a vietnamštiny na češtinu, je důležité abychom si nejdříve řekli něco málo ke stratifickému rozdělení obou jazyků.

4.1 Stratifikace českého jazyka²⁷

Výchozí prací pro nás je učebnice Hrdlička (2006)²⁸, kde se definuje český národní jazyk jako:

Tabulka 1 Stratifikace českého národního jazyka

Spisovná čeština	knižní	Strukturní útvary	Mají celistvou jazykovou strukturu (hláskosloví, tvarosloví, skladbu, slovní zásobu)
	neutrální		
	hovorová		
Interdialekty			
Dialekty			
Profesní mluva		Nestrukturní útvary, dorozumívací prostředky	Realizují se pouze v rovině slovní zásoby, jež se uplatní v rámci některého strukturního útvaru
Slang			
Argot			
Běžná mluva		Uzuální forma řeči	

Názorově se někteří autoři Utěšený (1980), Chloupek (1986), Hrbáček (1994), Daneš (1997) aj. téměř shodují v Hrdličkově modelu stratifikace národního jazyka.

²⁷ http://www.osu.cz/fpd/kcd/dokumenty/cestinapositi/kuldanova/schema_01.gif ; staženo [20.6.2012]

²⁸ HRDLIČKA, M.: Stratifikace českého národního jazyka a její odraz ve výuce zahraničních bohemistů. In: Issledovanija po slovjanskim jazykam. 10. vyd. 2005. Soul, Korejskaja asociacija slavistov; s. 49-62. ; citováno [20.6.2012]

Shoda je v obecné rovině, tj. autoři se shodují v začlenění základních složek jazykové situace. Jejich názor se avšak rozchází v začleňování ostatních jazykových varietách, zejména ve vnímání hranice mezi češtinou spisovnou a tzv. “češtinou hovorovou”.²⁹

Spisovná čeština je kodifikovaný systém národního jazyka, je jeho nejdůležitějším útvarem. Vedle jiných funkcí má též funkci národně a společensky reprezentativní. Je dorozumívacím prostředkem. Užívá se v komunikaci s vyšším komunikačním cílem. V některých časových úsecích je spisovná čeština bohatě popisována a kodifikována. Může se zdát, že v rámci stratifikace národního jazyka je jednoznačně vymezena, avšak jasné jsou jen jevy zachycené kodifikací, hranice v mluveném jazyce zcela jednoznačné nejsou.

4.2 Stratifikace vietnamského jazyka

Vietnamština (vietnamská slovní zásoba) se podle lingvisty Hoang Trong Phien dělí do určitých kategorií, a to kategorií původu, aktivního a pasivního užití a způsobu projevu.

Kategorie původu

Důsledkem dnešního globalizovaného světa je různorodost původu slov v jazyce. Žádný jazyk neměl svou vlastní izolovanou vývojovou linii. Ve slovní zásobě existuje mnoho cizích slov a další se stále přejímají. Ani vietnamština není výjimkou. Vietnam po dlouhá staletí existoval pod nadvládou Číny a proto i jazyk byl čínštinou velice ovlivněn. Např. pojem *chè* (čaj) si vietnamština vypůjčila i se jeho původní výslovností. Postupným vývojem se změnila výslovnost slova a vietnamština dnes užívá pojem *trà* (čaj) podle místa artikulace. Stejně jako vietnamština čínština také přejímala nová slova z jiných jazyků a takto

²⁹ KRČMOVÁ, M.: Stratifikace současné češtiny. [online]. 2005
<http://www.phil.muni.cz/linguistica/art/krcmova/krc-012.pdf> ; citováno [20.6.2012]

se do vietnamštiny dostala slova např. z japonštiny, sanskrtu nebo z některých evropských jazyků. Ze sanskrtu pochází např. slovo *Phật* (Buddha), z japonštiny *cộng hòa* (republika) a z angličtiny *câu lạc bộ* (klub).

Mimo čínská slova si vietnamština osvojila i spoustu francouzských slovíček v důsledku francouzské kolonizace v druhé polovině 19. století a to buď nepřímou cestou odposlechu nebo přímou jako součást vzdělání ve škole. Na vietnamštinu měli taktéž velký vliv ruština a angličtina během americké války ve Vietnamu.

Vietnamština si cizí slova upravovala podle svých potřeb do tonálního způsobu výslovnosti, např. *café* – *cà phê* (káva), *carrrotte* – *cà rốt* (mrkev), *guidon* – *ghi đông* (řídítka). Slova si zkracovala nebo si vytvářela z jednoslabičných slov víceslabičná, např. *gramme* – *gram* (gram), *crème* – *kem* (krém), *cravate* – *ca vát* (kravata), atd. U některých přejatých slov došlo ke bezprostřednému zdomácnění avšak výjimka platí pravidlo, a některá slova si zachovala svůj cizí původ, i když se vyslovují vietnamským tonálním způsobem. Jsou to např. *mí tinh* (*meeting*), *sô cô la* (*čokoláda*), *te nít* (*tenis*).

Vietnamština patří k australoasijské jazykové rodině do viet - muóngké skupiny. Svou slovní zásobu našla na jihu Jihovýchodní Asie. Ve své studii *Mai – Vu – Hoang*³⁰ dále uvádí, že kořeny vietnamské slovní zásoby sahají až mezi viet-muongskými, viet-thajskými, viet- bru-van kieuskými a dokonce i s viet-indonéskými jazyky.

Kategorie užití

Podle způsobu užití slovní zásoby jazyka, je vietnamština rozdělena na odborné názvy, místní nářečí, profesní mluvu, slang a na hovorový jazyk.

Odborné názvy jsou takové termíny užívané pouze v daném oboru. Jejich hlavní funkcí je upřesňovat, systematizovat a mezinárodně sjednotit.

³⁰ MAI, Ng. Ch. - VU, D. Ngh. - HOANG, Tr. Ph.: *Cở sở ngôn ngữ học và tiếng Việt* (Základy lingvistiky a vietnamského jazyka). Ha Noi, NXBGD 2006. ; citováno [20.6.2012]

Místní nářečí se dělí na tři oblasti dle zeměpisného rozdělení a to na severní nebo-li hanojská, centrální a jižní. Každá oblast má svůj způsob výslovnosti slova a svou slovní zásobu. Např. *má – mẹ (máma)*, *ba – bố (táta)*, *mắc cười – buồn cười (k smíchu)*. Doposud nebyla sjednocena pravidla pro přesné vymezení hranic těchto tří oblastí, ale už dnes můžeme říci, že severní oblast (okolí Hanoje) má pro odlišení intonace šest tónů kdežto centrální a jižní mají jen tónů pět, liší se odsebe v počtu a také kvalitě. V jižním dialektu splívá tón vysoký přerušovaný (*ngã*) s tónem klesavě stoupavým (*hỏi*). Ve středním dialektu se nerozeznává vysoký přerušovaný (*ngã*) hluboký (*nặng*). Severní dialekt je specifický svou výslovností konsonantů *tr/ch* (*trông – sázet x chồng – manžel*), *r/d/gi* (*rau – zelenina / dâu – jahoda / giầu – schovat*), *s/x* (*sông – řeka x xong – hotovo, už*). Foneticky tyto hlásky nerozlišuje. Ačkoli úřední spisovná psaná forma je jednotná mnohdy se do ní projeví prvky mluvené formy.

Profesní žargon, označovaný také jako “řemeslnický žargon”, je forma projevu lidí pracujících ve stejném oboru, např.: výroba keramiky a porcelánu, výroba papíru, rybníctví, lakýrnictví, zemědělství, ad. Jeho užívání je velmi řídké a mnohdy přechází do hovorového jazyka.

Slang a argot ve vietnamštině se označují pod jedním pojmem *tieng long*. Je to soubor slov užívaných jen určitou skupinou lidí, jak ve své studii definovali Mai – Vu – Hoang.³¹ Autoři sem zařazují jak mluvu zájmové skupiny tak i mluvu lidí žijících na okraji společnosti. Cílovou skupinou jsou tedy studenti, zloději, narkomani, žebráci, aj., kteří si úmyslně vytvářejí takovou vlastní slovní zásobu, aby jim nebylo rozuměno či aby utajili obsah své promluvy. Některé výrazy se dostanou do běžně mluveného jazyka, ačkoli slovní zásoba *tieng long* je

³¹ MAI, Ng. Ch. - VU, D. Ngh. - HOANG, Tr. Ph.: *Cở sở ngôn ngữ học và tiếng Việt (Základy lingvistiky a vietnamského jazyka)*. Ha Noi, NXBGD 2006; citováno [20.6.2012]

v hovorovém jazyce méně známá, na rozdíl od profesní mluvy. Řekne – li Vám nějaký student abyste dung chem gio, nemyslí tím „že máte „sekat vítr“, ale že nemáte lhát.

Do skupiny **hovorových výrazů** lingvisté Mai – Vu – Hoang³² řadí veškerou zbylou slovní zásobu bez ohledu na jejich uživatele, místa a způsob užití. Je skupinou nejobsáhlejší a nejdůležitější, neboť obsahuje slovní zásobu všech vrstev obyvatelstva a je schopna ustálit slova v běžném užívání. Ve své podstatě tedy plní funkci běžného jazyka.

Kategorie aktuálnosti

Slovní zásoba se vyvíjí na základě svého užívání ve společnosti. Postupem času dochází k jeho opotřebení a v téhle chvíli se musí zaměnit za slova nová. Stejně jako v češtině, vietnamština má také archaicismy, historismy a taktéž i neologismy. Vzhledem k jejich aktuálnosti se dělí na slova pasívní a aktivní.

Kategorie způsobu projevu

Podle způsobu projevu můžeme dělit jazyk na psaný a mluvený mezi nimiž je jazyk neutrální, které je oba spojuje.

³² MAI, Ng. Ch. - VU, D. Ngh. - HOANG, Tr. Ph.: Cở sở ngôn ngữ học và tiếng Việt (Základy lingvistiky a vietnamského jazyka). Ha Noi, NXBGD 2006; citováno [20.6.2012]

4.3 Vliv vietnamštiny na češtinu

Čeština a vietnamština jsou jazyky ležící na takzvaných typologických protipólech. Pro Vietnamce je cesta k osvojování si češtiny jakožto cizího jazyka velice obtížná a plná překážek. Jedná se o překážky nejen gramatické či výslovnostní, ale i překážky ve slovní zásobě a v doslovném překladu frází. Často nelze najít vhodný ekvivalent, který by měl totožný význam jako jazyk výchozí. Mluvčí vietnamštiny tedy může nevědomě použít prvky svého rodného jazyka.

Vietnamština nezná české hlásky /ř/, /š/, /ž/, /c/ a /ď/ a s hláskami /j/ a /r/ se setkáme jen v dialektch. Zápasí zejména s hláskou /c/, kterou dlouho nedokážou odlišit od hlásky /s/. Proto pro Čecha může být směšné slyšet Vietnamce říkat /záno/ místo ráno, /zekuzi/ místo děkuji nebo /Dobozí den/ namísto Dobrý den.

Jak píše Komers a Slezáková Vietnamci se potýkají s velkým problémem v souhláskovém shluku. Jak už víme, vietnamština je jednoslabičný jazyk a proto sejejí mluvčí snaží jakýkoli jazyk přizpůsobit svému zvyku. Při hláskovém shluku mají tendenci hlásky redukovat či vokalizovat pomocí vložené hlásky o, např.: /to/- /ro/- /valy/ - trvalý, /ka/ - /lo/ - /ho/ - /ty/ - kalhoty. Častým úkazem je zkracování dlouhých jmen měst na jednoslabičné označení, např. /Ot/ - Ostrava, /Ka/ - Karlovy Vary, /Tep/ - Teplice. Podobně tomu tak je se slabikami, které neobsahují ani jednu samohlásku. Pro Vietnamce jsou české jazykolamy typu *Strč prst skrz krk* nebo *Svrnks hrst zrn* téměř nevyslovitelné a musí tedy mezi souhlásky vložit samohlásku, K tomuto účelu si z angličtiny vypůjčilo /ə/. Slova *prst* a *prší* se vysloví jako /pə-rə-sə-t/ a /pə-rə-si/.³³

Na co si Vietnamec nedává v mluvené i psané podobě češtiny pozor je délka samohlásek. Vietnamci nemají cit pro rozlišování kvantity. Můžeme pozorovat naslovech /zi – to – ra, ra – no/ - zítra, ráno.³⁴

³³ VASILJEV, I.: Vietnamština: Jazyk na protipólu. Praha, Muzeum hlavního města Prahy 2010, str. 25; citováno [20.6.2012]

³⁴ KOMERS, P., SLEZÁKOVÁ, J.: Čeští Vietnamci mezi dvěma jazyky: Vliv češtiny na vietnamštinu a vietnamštiny na češtinu. In: Vesmír [online]. 2010 <http://www.vesmír.cz/abstrakt/cesti-vietnamci-mezi-dvema-jazyky>; citováno [20.6.2012]

Komers a Slezáková si všimají dalšího problému týkajícího se výslovnosti hlásek, která ve vietnamštině existují, ale najdeme je jen v určitých pozicích. Příkladem je hláska /p/, kterou ve vietnamštině najdeme jen na konci slova s implozivní výslovností. V tomto případě za /p/ se vymění /b/, slýcháme tedy /brá – ce/ místo /práce/.

Při studiu češtiny jakožto cizího jazyka Vietnamci vždy narazí na problém deklinace a konjugace. Jelikož je vietnamština jazyk izolační se skloňováním a časováním se neseťká. Slova mají jen jeden tvar a může stát ve větě jako podstatné jméno, přídavné jméno i jako sloveso. Osobu, číslo a čas u sloves pak poznáme z kontextu. Tedy slovo *viết* může znamenat *psát, píšu, píše, Piš!, psal a bude psát*. Z tohoto hlediska můžeme usoudit, že Vietnamci mají oslabený cit pro slovní druhy a často dochází k jejich záměně. Nejčastěji tento jev můžeme pozorovat napříslovcích za přídavných jménech (*mluvit sprostý*) nebo na podstatných jménech s přídavnými jmény (*život štěstí – šťastný život*). Většinou se v syntaxi objevuje vliv rodného jazyka a přívlastek se řadí až za řídící jméno (*holka hezký*).

Zajímavým aspektem je řazení slov po vzoru vietnamských vět, mluvčí mají sklon vypouštět gramatiku nebo jej užívají v minimálním rozsahu naučených slov (*on učitel, paní hodná*) nebo chybějící sponu nahradí existenciálním slovesem *míti* (*mám tři let tady*)³⁵

³⁵ KOMERS, P., SLEZÁKOVÁ, J.: Čeští Vietnamci mezi dvěma jazyky: Vliv češtiny na vietnamštinu a vietnamštiny na češtinu. In: Vesmír [online]. 2010 <http://www.vesmir.cz/abstrakt/cesti-vietnamci-mezi-dvema-jazyky> ; citováno [20.6.2012]

4.4 Vliv češtiny na vietnamštinu

Opět vycházíme ze studie Komers a Slezáková, kteří zkoumají vliv češtiny na vietnamštinu hlavně v psaném projevu. „*Vliv češtiny lze totiž dosud nejlépe pozorovat v lexikální rovině. Zejména inzertní rubriky přitom poskytují poměrně bohaté svědectví o tom, do jaké míry české výrazy pronikají do zdejší vietnamštiny.*” Jde o slova označující různé instituce v nichž Vietnamci nejčastěji působí. Jsou to výrazy typu *cua hang* potraviny – *bot* (obchod s potravinami), *hang dro* – drogerie, *domasi* – domácí potřeby, aj., anebo jsou to výrazy týkající se života v Čechách, např.: *byt, plyn, nájem, trvalý pobyt, vízum*, aj. Tyto výrazy se ve vietnamské komunikaci běžně používají, i přestože k nim vietnamština má své ekvivalenty, nebo jsou to výrazy, které ve vietnamštině vůbec neexistují (*bistro, bar, herna*).

Česká slova ve vietnamštině nabývají stejných gramatických pravidel jako běžná vietnamská slova, ztrácejí gramatickou vlastnost a musí se přizpůsobit vietnamské výpovědi. Proto se běžně výrazy užívají v 1. pádě (*máy thài salám-kráječ salámů*), některým se přiděluje klasifikátor (*xe bus* – autobus, *nhà barak* – barák, *quán herna* – herna, aj.) a jiná ztrácí svou diakritiku (*tabak* - *tabák*).

Zajímavým aspektem “vietnamizace” jsou hybridně vzniklá sousloví, která se běžně objevují v inzertních novinových textech a jsou všem vietnamským čtenářům srozumitelná, např. *uru tiên trvaly* (přednostně zájemci s trvalým pobytem), *điện nước plyn* (elektřina, voda, plyn), *najem rẻ* (levný nájem). Mimo publicistickou oblast se můžeme s takovými hybridními souslovími setkat také v mluveném jazyce (*đi zachod* – *jít na záchod*, *không vazi* – *nevadí*).

Vietnamci mají tendenci vše přizpůsobovat svému jazyku a tak si vytvořila vlastní označení některých českých známých památek. Staroměstskému náměstí (*quảng trường con gà*) říkají “náměstí Kohouta” a to podle kohouta nastaroměstském orloji, Václavskému náměstí (*quảng trường con ngựa*) se říká “náměstí Koně” díky soše sv. Václava na koni a Karlovu mostu “*cầu tình*” (Most

lásky) důvodem zřejmě byla romantická atmosféra blikajících světel při večerní procházce.³⁶

Je až kuriózní jakou přezdívku si dali Vietnamci, kteří žijí v Čechách dlouho. Říkají si “xu moc”. Výraz Komers a Slezáková laicky přeložili jako “Vietnamci obrostlí plísní”, kde “xu” je pojem pro Vietnamce a “moc” znamená zplesnivět. *Název “xu” vznikl tak, že si všimli, že Češi, když se o nich mluví, užívají často výrazu “Vietnamců”. Přitom c Vietnamci slyší jako s a toto zakončení genitivu plurálu vnímali jako samostatné slovo. Tento výraz zároveň ilustruje, jakými proměnami může projít české slovo, když vstupuje do jazyka s tak odlišnou fonologií.*³⁷

Protipólem je označení mladé generace Vietnamců, kteří vyrůstají v českém prostředí “banánové děti” (the he banan , the he chuoí). Banan, protože navenek mají asijské rysy (žlutou barvu), ale uvnitř si přisvojili českou identitu (bílou barvu). Se slovy: „Není tedy vyloučeno, že vietnamská komunita se začne i generačně rozdělovat pomocí termínů, které vycházejí z ryze českého kontextu.“ ukončují Komers a Slezáková své povídání o českých Vietnamcích mezi dvěma póly.

³⁶ VASILJEV, I.: Co bychom měli vědět o vietnamštině. In: S vietnamskými dětmi na českých školách. Praha, H and H 2006, str. 44 ; citováno [20.6.2012]

³⁷ tamtéž, str. 50, citováno [20.6.2012]

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zjistit a porovnat dvě zcela odlišné kultury, které se vedle sebe vyvíjela několik desetiletí. Úkolem bylo zmapovat jak se navzájem ovlivňují či prolínají.

V první kapitole jsme se zaměřili na tradiční vietnamské svátky. Jak se slaví ve vietnamu a jak tady v Čechách. Můžeme říci, že příprava a oslava tradičních svátků je v českém prostředí velice obtížné, ať už z hlediska dostupnosti surovin či jeho samotného průběhu. Pro dospělé Vietnamce je nejdůležitějším svátkem Nový rok, ten však nemohou přivítat dle svých zvyklostí. Důvody je hned několik. První je, že se datum oslavy lunárního Nového roku od roku mění (záleží totiž na novu měsíce). Druhým důvodem je časový posun oproti Vietnamu (v zimním období musíme přičíst šest hodin k aktuálnímu času). Vietnamské děti se naopak těší na den dětí, který se slaví opět v jinou dobu než v Čechách. Vietnamské svátky se tedy z části přizpůsobily českému prostředí.

V druhé kapitole jsme podívali, jak vietnamská komunita slaví české svátky. Označení „vietnamská komunita“ tu můžeme zúžit na malé vietnamské děti, kteří mají největší podíl, že i jejich rodiče dodržují české zvyky. I když jejich zájem sahá jen ke hranicím zdobení vánočního stromku.

Třetí kapitolu jsme věnovali historii imigrace vietnamské populace do Čech a jejich dnešní podobě. Dneska už můžeme s jistotou tvrdit, že u nás vyrůstá již druhá generace imigrantů, která se narodila od svých rodičů plně přizpůsobila českému prostředí a mnohdy český jazyk ovládají lépe než svůj mateřský.

Jako poslední bod, který nás zajímal, byl vzájemný vliv jazyků. Abychom lépe pochopili některé jevy, ukázali jsme si stratifikaci českého národního jazyka a stratifikaci vietnamské slovní zásoby. Zde můžeme zpozorovat jak se česká vietnamština obohatila o nová slova přejatá z češtiny avšak ve vietnamské tónizované podobě. Celkově se tato práce snaží předat základní informace, zvyky a tradice o životě vietnamské komunity v Čechách.

RESUMÉ

Při psaní této práce jsem našla odpověď na otázku, jak strastiplná a dlouhá může být cesta adaptace. Jak je obtížné pro jedince najít svou identitu v novém prostředí. Někdy nám jej určí samy okolnosti, jindy si musíme najít svou cestu. Každý národ je pro svou vyjimečnost jedinečný. Tím, že poznáváme mnoho odlišných kultur obohacujeme nejen sebe samotné, ale i své okolí a blízké. Do komplikované multikulturní společnosti tak přinášíme prvky rozuzlení.

RÉSUMÉ

While writing this bachelor thesis I have found the answer to the question: How miserable and long the process of adaptation is. How difficult it is for an individual to find his own identity in the new environment. Sometimes they are determined by circumstances, another times we have to find our own way. Each nation is unique with its rarity. We learn to know many different cultures and this experience will enrich not only us but also our surroundings and our friends and family. With this we will bring the element of unravelling into the complicated muticultural society.

LITERATURA

Obrázky:

[http://yeudulich.vn/Chi-Tiet-](http://yeudulich.vn/Chi-Tiet-Tin/10/1009/Nhung_phien_cho_ky_la_Chi_Tet_moi_hop_mot_lan.html)

[Tin/10/1009/Nhung_phien_cho_ky_la_Chi_Tet_moi_hop_mot_lan.html](http://yeudulich.vn/Chi-Tiet-Tin/10/1009/Nhung_phien_cho_ky_la_Chi_Tet_moi_hop_mot_lan.html)

<http://www.shoptretho.com.vn/Don-dep-trang-tri-cho-ngay-Tet-Nguyen-Dan-lvn-News-c86437919-d38756799.aspx>

<http://www.dinhduong.com.vn/story/cach-goi-banh-chung>

<http://www.amthuc.net.vn/TRANG-CHU/Xem-Tin-tuc/tabid/70/ArticleId/865/Mam-ngu-qu-ngay-T-t.aspx>

<http://www.blogphongthuy.com/?p=3777>

<http://hanoicity.jaovat.com/bieu-dien-mua-lan-mua-rong-tai-ha-noi-iid-216177416> ;

<http://www.anninhthudo.vn/Xa-hoi/Trung-thu-nhan-ai-va-song-dong-net-dan-gian/414013.antd>

<http://jednouvroce.blog.cz/0712/vanocni-stromecek-v-cechach>

Knihy:

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu

Nguyen, Thi Minh Trang: Bakalářská práce: O záadách řečového chování, Praha, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, [online] 2012

Vasiljev, I.: Za dědictvím starých Vietů, 1996

- Pechová, E.: Vietnamský lunární nový rok, 2010
- Vondruška, V.: Církevní rok a lidové obyčeje, Dana ČB 2005, str. 43
- Ičo, J.: Náboženství ve Vietnamu, 2010, str. 28
- Müllerová, P.: Vietnamské etnikum v české České republice, In.: Šišková, T.:
Výchova k toleranci a proti rasismu, Praha, Portál, 1998, str. 84
- Müllerová, P.: Vietnamské etnikum v české České republice, In.: Šišková, T.:
Výchova k toleranci a proti rasismu, Praha, Portál, 1998, str. 84
- Boušková, P.: Pracovní migrace v ČR, In.: Národní diskuse u kulatého stolu na téma
vztahů mezi komunitami. Odbor pro uprchlíky a integraci cizinců MV ČR, str. 34 –
35
- Kocourek, Jiří - Pechová, Eva: S vietnamskými dětmi na českých školách. Praha, H
and H 2006
- Kocourek, J.: Kořeny vietnamské migrace do ČR před rokem 1989, In.: s
vietnamskými dětmi na českých školách, H&H, 2006 – 2007
- Martínková, Š.: Vietnamská komunita v Praze, Muzeum hlavního města Prahy,
Praha, 2010
- Ha, V. T. – Pham, D. D.: Về ngôn ngữ tiếng Việt-Mường: Dân tộc học số 1 (O
jazyku Viet-Muong: Etnologie 1), NXBGD 1978
- Hlavatá, Lucie - Slavická, Binh: Praktická vietnamština - Tiếng Việt thực hành.
Praha, Fortuna 2003
- Hrdlička, Milan: Stratifikace českého národního jazyka a její odraz ve výuce
zahraničních bohemistů. In: Issledovanija po slovjanskim jazykam. 10. vyd. 2005.
Soul, Korejskaja asociacija slavistov; s. 49-62
- Komers, Petr: My, čeští jájinci: Ztraceni v překladu. In: Lidové noviny. [online].
2012
http://www.lidovky.cz/tiskni.asp?r=ln_noviny&c=A110319_000069_ln_noviny_sko

- Komers, Petr, Slezáková, Jana.: Čeští Vietnamci mezi dvěma jazyky: Vliv češtiny na vietnamštinu a vietnamštiny na češtinu. In: Vesmír [online]. 2010
<http://www.vesmir.cz/abstrakt/cesti-vietnamci-mezi-dvema-jazyky>
- Křčmová, Marie: Stratifikace současné češtiny. [online]. 2005
<<http://www.phil.muni.cz/linguistica/art/krcmova/krc-012.pdf>>
- Mai, Ng. Ch. - Vu, D. Ngh. - Hoang, Tr. Ph.: Cơ sở ngôn ngữ học và tiếng Việt (Základy lingvistiky a vietnamského jazyka). Ha Noi, NXBGD 2006
- Müllerová, Petra: Stručná historie státu: Vietnam. Praha, Libri 2004
- Vasiljev, Ivo.: Co bychom měli vědět o vietnamštině. In: S vietnamskými dětmi na českých školách. Praha, H and H 2006
- Vasiljev, Ivo: Vietnamština: Jazyk na protipólu. Praha, Muzeum hlavního města Prahy 2010